

Briuselis, 2026 m. birželio 8 d.
(OR. en)

9613/26

POLGEN 130	EDUC 178
ECOFIN 663	ENER 273
EMPL 128	UEM 186
SOC 284	GENDER 44
COMPET 605	JAI 681
MI 518	JEUN 89
ENV 552	SAN 362
IND 354	
ECB	EIB

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Europos semestras. Horizontalusis pranešimas dėl integruotų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų

Delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės parengtas 2026 m. horizontalusis pranešimas dėl integruotų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų.

**PASIRENGIMAS POLITINĖMS DISKUSIJOMS TARYBOJE IR EUROPOS VADOVU
TARYBOJE DĖL KONKREČIOMS ŠALIMS SKIRTŲ REKOMENDACIJŲ (KŠSR) IR
EUROPOS SEMESTRO DOKUMENTŲ RINKINIO (2026 M. PAVASARIS)**

2026 m. birželio 3 d. Komisija paskelbė 2026 m. Europos semestro pavasario dokumentų rinkinį, į kurį įtrauktos šalių ataskaitos ir kiekvienai valstybei narei skirtos rekomendacijos dėl konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų (KŠSR). Taryba siekia, kad KŠSR būtų priimtos 2026 m. liepos 10 d.

Šis pavasario dokumentų rinkinys parengtas sustiprėjusios geopolitinės įtampos, padidėjusio energijos kainų nepastovumo ir nuolatinių konkurencingumo iššūkių laikais, todėl reikalingas koordinuotas ES politinis atsakas, kad būtų stiprinamas atsparumas, strateginis savarankiškumas ir fiskalinis tvarumas. Rengiantis diskusijoms dėl KŠSR ir prieš jas priimant, šiuo pranešimu siekiama prisidėti prie politinių debatų dėl Europos ekonominės ir socialinės padėties. Jame išsamiai apibūdinami dabartiniai ekonominiai iššūkiai, su kuriais susiduria valstybės narės, ir apibendrinamos politikos galimybės didinti konkurencingumą, kaip nustatyta Komisijos pateiktose KŠSR. Jame pabrėžiamas KŠSR vaidmuo skatinant ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimą visoje Europos Sąjungoje. Jame daugiausia dėmesio skiriama tokiems kompleksiniams prioritetams kaip energetinis saugumas, ekonominis saugumas, gynybos parengtis ir socialinis teisingumas. Jame taip pat įvertinta, ar esama makroekonominių disbalansų, ir atsižvelgta į tam tikroms valstybėms narėms pateiktas atitinkamas rekomendacijas. Jame taip pat pripažįstamas Europos semestro procese nustatytas Tarybos vaidmuo.

Europos semestro 2026 m. ciklas. Reagavimas į geopolitinius ir ekonominius iššūkius

2026 m. pavasario dokumentų rinkinys parengtas atsižvelgiant į didelį geopolitinį netikrumą.

Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą parodė, kad reikia iš esmės sustiprinti Europos gynybos parengtį ir jos energetinį saugumą. Dėl tebesitęsiančios įtampos Artimuosiuose Rytuose vėl pasireiškė energijos kainų nepastovumas ir tiekimo grandinių sutrikimai. Šie iššūkiai kyla didėjančios pasaulinės konkurencijos kontekste, visų pirma prieigos prie ypatingos svarbos žaliavų ir technologijų srityje, ir atsižvelgiant į kaip niekad aktualų poreikį imtis veiksmų susidūrus su klimato kaita.

Karas Ukrainoje išryškino poreikį stiprinti ES gynybos pajėgumus ir civilinę parengtį.

2030 m. veikslių gairėse dėl Europos gynybos parengties pabrėžiama, kad reikia nuolatinių investicijų į gamybos pajėgumus, bendrus viešuosius pirkimus ir kibernetinį saugumą. Pagal Europos saugumo veikslių priemonės (SAFE) iniciatyvą viešiesiems pirkimams gynybos srityje skiriama 150 mlrd. EUR ilgalaikių paskolų, o Taryba jau pritarė 18 nacionalinių gynybos planų. Turi būti plečiamos bendrų viešųjų pirkimų iniciatyvos (pvz., dėl šaudmenų ir oro erdvės gynybos), Komisijai sudarant palankesnes sąlygas ne vėliau kaip 2027 m. sutelkti paklausą, o valstybės narės gali naudotis tokiais priemonėmis kaip priemonės SAFE paskolos ir Europos gynybos fondas (EGF).

Energetikos krizė išryškino švarios, įperkamos ir saugios energijos poreikį.

Plane „REPowerEU“ ir iniciatyvoje „AccelerateEU“ nustatytos sistemos, kaip toliau mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir stiprinti energetikos infrastruktūrą. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio mėn. būtų pasiektos visos jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planų „REPowerEU“ skyrių tarpinės ir siektinos reikšmės, o nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veikslių planuose (NEKSVP) koordinuoti veikslius, kad ne vėliau kaip 2027 m. būtų pasiektas 2030 m. išmetamo teršalų kiekio sumažinimo 55 % tikslas ir laipsniškai nutrauktas energijos importas iš Rusijos. Neatidėliotinos priemonės, kuriomis siekiama sušvelninti energijos kainų šuolius, turi būti laikinos, tikslinės ir fiskaliniu požiūriu tvarios, jas taikant turi būti vengiama iškastinio kuro paklausos didėjimo. Komisija ES mastu koordinuos dujų saugyklų pripildymą ir kolektyvinį naftos rezervų išleidimą naudoti, kad būtų išvengta tiekimo sutrikimų.

Šiame kontekste priemonėms, kuriomis stiprinamas Europos energetikos sistemos struktūrinis atsparumas ir spartinamas iškastinio kuro atsisakymas, gali būti naudingas esamas fiskalinės sistemos lankstumas.

Todėl Komisija valstybių narių prašymu pasiūlė išplėsti dabartinės nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo sritį įtraukiant gynybos išlaidas, kad būtų atsižvelgta į priemones, taikomas nuo 2026 m. vasario mėn. siekiant sumažinti priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro ir taip prisidėti prie Europos saugumo ir gynybos. Fiskalinio tvarumo apsaugos priemonės būtų visapusiškai taikomos ir toliau. Komisija tinkamu laiku suteiks valstybėms narėms daugiau aiškumo dėl šios nuostatos procedūrinių ir veiklos reikalavimų.

Šiomis aplinkybėmis ES ekonomika pasirodė esanti atspari, tačiau ji susiduria su struktūriniu pažaidžiamumu. Našumo augimas tebėra vangus, o inovacijų srityje išlieka didelės spragos. Palyginti su keliais tarptautiniais partneriais, energijos sąnaudos tebėra didelės, o tam tikrų ES šalių ekonomika ir toliau labai priklauso nuo iškastinio kuro, ir tai dar kartą patvirtina, kad reikia paspartinti reformas ir investicijas, kuriomis remiama tolesnė atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir susijusios infrastruktūros plėtotė, kad būtų sustiprintas ES konkurencingumas pasaulyje. Ekonomikai ir toliau daro poveikį darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas, visų pirma skaitmeniniame, žaliajame ir sveikatos priežiūros sektoriuose. Būsto įperkamumas blogėja ir toliau didina socialinę nelygybę visoje Europoje. 2026 m. Europos semestro tikslas – įveikti į šiuos iššūkius vykdant koordinuotas reformas ir investicijas, suderintas su Konkurencingumo kelrodžiu ir Europos socialinių teisių ramsčiu.

Fiskalinė priežiūra

2026 m. pavasarį Komisija įvertino, kaip valstybės narės laikosi atitinkamų Tarybos rekomendacijų. Komisijos vertinimas apima tiek 2025 m., tiek 2026 m. ir visų pirma yra grindžiamas galutinių duomenų ir Komisijos grynujų išlaidų augimo projekcijų palyginimu su Tarybos rekomenduotu didžiausiu grynujų išlaidų augimo tempu ir, kai aktualu, atsižvelgiant į nacionalines nukrypti leidžiančias išlygas gynybos srityje.

Komisijos vertinimas apėmė visas valstybes nares: tas, kurioms šiuo metu taikoma perviršinio deficito procedūra (PDP), ir tas, kurioms PDP netaikoma. Valstybių narių, kurioms šiuo metu taikoma PDP, atveju Komisija įvertino veiksmus, kurių imtasi reaguojant į Tarybos rekomendacijas pagal PDP. Dėl Maltos Komisija rekomendavo Tarybai nutraukti PDP, nes valdžios sektoriaus deficitas buvo sėkmingai ir ilgam laikui sumažintas iki mažiau nei 3 % BVP. Dėl likusių devynių valstybių narių, kurioms šiuo metu taikoma PDP¹, Komisija laikėsi nuomonės, kad visos procedūros turėtų būti sustabdytos: įgyvendindamos atitinkamas Tarybos rekomendacijas pagal PDP, atitinkamos valstybės narės ėmėsi veiksmų, kurie, Komisijos nuomone, yra efektyvūs. Kalbant apie valstybes nares, kurioms šiuo metu PDP netaikoma, Komisija įvertino jų pažangą, padarytą įgyvendinant vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus ir laikantis atitinkamų Tarybos rekomendacijų. Šiame kontekste Komisija nustatė, kurios valstybės narės laikėsi (ir (arba) prognozuojama, kad laikysis) Tarybos rekomenduotų išlaidų planų ir kurios valstybės narės 2025 m. užregistravo nukrypimą (arba reikšmingus nukrypimus) ir (arba) 2026 m. gali užregistruoti nukrypimą (arba reikšmingus nukrypimus). Šiame vertinime Komisija tinkamai atsižvelgė į nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą².

Užtikrinant ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą svarbus vaidmuo tenka struktūrinėms reformoms. Dėl aštuonių valstybių narių, kurių atžvilgiu Taryba yra pritarusi ilgesniam koregavimo laikotarpiui³, Komisija įvertino reformų ir investicijų, kuriomis grindžiamas šis laikotarpis pratęsimas, pagrindinių etapų įgyvendinimą, taip pat atsižvelgdama į jų metinėse pažangos ataskaitose pateiktą informaciją. Atsižvelgdama į atlikto vertinimo rezultatus, Komisija mano, kad apskritai visos atitinkamos valstybės narės patenkinamai vykdo savo įsipareigojimus, susijusius su reformomis ir investicijomis.

¹ Belgija, Prancūzija, Vengrija, Italija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovakija ir Suomija.

² Be to, Komisija laikėsi nuomonės, kad susidarė padėtis, dėl kurios reikėtų inicijuoti perviršinio deficito procedūrą Bulgarijai, ir tai bus atliekama laikantis nustatytos tvarkos.

³ Belgija, Vokietija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Austrija, Rumunija ir Suomija.

Siekiant suteikti realios vertės mokesčių mokėtojams ir užtikrinti fiskalinį tvarumą, labai svarbu gerinti viešųjų finansų kokybę, be kita ko, veiksmingiau daryti viešąsias išlaidas ir geriau surinkti mokesčius. Išlaidų prioritizavimas, jų veiksmingumo ir efektyvumo didinimas, mokesčių sistemų modernizavimas ir supaprastinimas gali padėti daugiau dėmesio skirti išlaidoms, padidinti būtinas pajamas ir remti ekonominį atsparumą. Tai apima sveikatos priežiūros, ilgalaikės priežiūros ir pensijų sistemų veiksmingumo ir tvarumo didinimą. 2026 m. KŠSR valstybės narės taip pat raginamos imtis priemonių mokesčių prievolių vykdymui stiprinti modernizuojant ir skaitmenizuojant pajamų surinkimą ir mokesčių administravimą, plečiant mokesčių bazes, koreguojant mokesčių derinį, kad būtų remiamas tvarus konkurencingumas, kovojant su mokesčių slėpimu ir sprendžiant agresyvaus mokesčių planavimo problemą, kad būtų užtikrintas mokesčių teisingumas ir pajamų tvarumas.

Konkurencingumas

Konkurencingumo kelrodis buvo orientacinė šio Europos semestro ciklo sistema. Juo reformos ir investicijos suderinamos su ES strateginiais prioritetais – panaikinti atotrūkį inovacijų srityje ir supaprastinti verslo aplinką, kartu mažinant strateginę priklausomybę ir dekarbonizuojant mūsų ekonomiką, skatinant įgūdžius ir kokybiškas darbo vietas, užtikrinant socialinį teisingumą ir sanglaudą. Siekdama pagerinti inovacijų diegimo rezultatus Europos Sąjungoje, Komisija ragina didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą (MTP) ir imtis priemonių inovacijų sistemoms stiprinti, didinti viešosios paramos verslo inovacijoms veiksmingumą ir palengvinti galimybes gauti finansavimą. Siekdamas pagerinti verslo aplinką ir sumažinti išlaidas, valstybės narės turi nuolat dėti pastangas, kad būtų sumažinta bereikalinga administracinė našta, kartu išlaikydamos politikos tikslus bei atitinkamus standartus ir modernizuodamos viešąjį administravimą. Valstybės narės turi, *inter alia*, imtis veiksmų, kad būtų paspartintas statybos, aplinkosaugos ir verslo leidimų išdavimas. Jos turi spręsti iš dalies sutampančių kompetencijų klausimą, siekti reglamentavimo supaprastinimo ir toliau skaitmenizuoti viešąjį administravimą.

Bendroji rinka tebėra susiskaidžiusi, esama kliūčių prekybai paslaugomis, skaitmeninėms rinkoms ir MVĮ augimui. Veiksmų gairėmis „Viena Europa, viena rinka“ ir rengiamu Sąžiningo darbo jėgos judumo dokumentų rinkiniu siekiama gilinti integraciją, o 2026 m. KŠSR valstybės narės raginamos panaikinti nepagrįstus tarpvalstybinių paslaugų (pvz., profesinių kvalifikacijų, licencijavimo) apribojimus. Visų pirma reglamentavimo sudėtingumas tebėra viena iš pagrindinių kliūčių tarpvalstybinei prekybai ir investicijoms, ypač MVĮ atveju. Valstybėms narėms rekomenduojama mažinti konkrečioms šalims būdingas bendrosios rinkos kliūtis, visų pirma susijusias su pertekliniu reglamentavimu, didele administracine našta, darančia poveikį patekimui į rinką, ir tam tikrų profesinių paslaugų reglamentavimo apribojimais. ES lygmeniu integruotojo paprastumo iniciatyva ir sistema „EU Inc.“ siekiama sumažinti administracinę naštą, kartu išlaikant politikos tikslus ir atitinkamus standartus, ir skaitmenizuoti viešąsias paslaugas. Santaupų ir investicijų sąjunga išplės MVĮ galimybes gauti rizikos kapitalo ir privataus akcinio kapitalo, visų pirma taikant priemones, kuriomis neprofesionalieji investuotojai skatinami aktyviau dalyvauti kapitalo rinkose.

ES susiduria su strategine priklausomybe ypatingos svarbos žaliavų, puslaidininkių ir gynybos technologijų srityse, taigi jai gresia tiekimo grandinių sutrikimai ir geopolitinis spaudimas. Ypatingos svarbos žaliavų akte, Lustų akte ir Ekonominio saugumo strategijoje nustatytos įvairinimo, į kitas šalis perkeltos veiklos sugrąžinimo ir žiedinės ekonomikos sprendimų sistemos. Žiedinės ekonomikos akte (2026 m.) bus pasiūlyti privalomi grąžinamojo perdirbimo medžiagų dalies tikslai, skirti pagrindiniams sektoriams (pvz., baterijų, statybos), o Lustų aktu 2.0 (2026 m.) siekiama padidinti finansavimą Europos Sąjungoje vykdomai puslaidininkių gamybai, Lustų fondui papildomai skiriant 10 mlrd. EUR. Valstybių narių prašoma ne vėliau kaip 2027 m. nustatyti strateginius puslaidininkių gamybos regionus, kuriuose būtų taikomas paspartintas leidimų išdavimas ir mokesčių paskatos.

Užimtumas, įgūdžiai ir socialiniai aspektai

Padaryta tam tikra pažanga gerinant darbo rinkos veikimo rezultatus ir didinant žmogiškąjį kapitalą, tačiau vis dar reikia papildomų pastangų šiems aspektams stiprinti, kad būtų padidintas Europos konkurencingumas ir našumas⁴ bei socialinė įtrauktis. 2026 m. KŠSR valstybės narės raginamos remti kokybišką užimtumą, didinti dalyvavimą darbo rinkoje ir stiprinti įgūdžių ugdymą pasitelkiant veiksmingas švietimo ir mokymo sistemas ir aktyvią darbo rinkos politiką, siekiant didinti našumą ir remti atsparią socialinę rinkos ekonomiką. Švietimo rezultatų gerinimas, kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas, taip pat glaudesnės darbuotojų įgūdžių ir darbo rinkos poreikių atitikties užtikrinimas tebėra pagrindiniai prioritetai, visų pirma siekiant spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo strateginiuose sektoriuose problemą. Keliose valstybėse narėse ypač svarbu kelti bendrą įgūdžių lygį. Darbo jėgos trūkumas ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis išlieka, visų pirma STEM, skaitmeniniame ir žaliajame sektoriuose. Įgūdžių sąjungos ir Kokybiškų darbo vietų kūrimo veiksmų gairių tikslas – stiprinti įgūdžius ir kokybiškų darbo vietų kūrimą bei profesinės veiklos keitimą.

Reikia nuolat dėti pastangas, kad būtų daroma pažanga įgyvendinant ES tikslą – ne vėliau kaip 2030 m. bent 15 mln. sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių (įskaitant bent 5 mln. vaikų). 2026 m. KŠSR valstybės narės raginamos įveikti esamus ir kylančius socialinio teisingumo iššūkius, be kita ko, stiprinant patekimo į darbo rinką būdus ir gerinant minimaliųjų pajamų sistemų mastą, aprėptį ir adekvatumą, be kita ko, vyresnio amžiaus žmonių atveju. Ne mažiau svarbu užtikrinti galimybę naudotis kokybiškomis ir įperkamomis socialinėmis paslaugomis, siekiant padėti skurstantiems asmenims ir užkirsti kelią galimam kitų asmenų skurdui, kartu padedant žmonėms pradėti naudotis švietimo, mokymo, sveikatos priežiūros ir kitomis esminėmis paslaugomis.

⁴ Pagal 2026 m. kovo mėn. priimtą Tarybos rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo Europos Sąjungoje <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6081-2026-REV-1/lt/pdf>.

ES iniciatyvomis sukurta plati sistema, kuria siekiama didinti socialinį teisingumą, mažinti skurdą ir stiprinti socialinę įtrauktį visoje ES, nes šie aspektai laikomi itin svarbiais siekiant užtikrinti konkurencingumą, atsparumą ir aukštynkryptę socialinę sanglaudą. Įgyvendindama ES kovos su skurdu strategiją, Komisija siekia ne vėliau kaip 2050 m. panaikinti skurdą ES laikantis visapusiško ir integruoto požiūrio. Ši strategija remiama papildomais veiksmais, kuriais stiprinama Europos vaiko garantijų sistema, siekiant nutraukti iš kartos į kartą perduodamo vaikų skurdo ciklą. Be to, laikantis lygybės sąjungos strategijų, tvirta lygybės ir nediskriminavimo politika padeda didinti socialinį teisingumą ir užtikrinti, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje. Kai aktualu, 2026 m. KŠSR atsižvelgta į visus šiuos elementus.

Būsto trūkumas ir kylančios kainos didina socialinę nelygybę, ypač miestų teritorijose.

Europos įperkamo būsto planu ir Būsto statybos strategija siekiama padidinti pasiūlą ir racionalizuoti leidimų išdavimo procesus. Komisijos nuomone, socialinių būstų ūkis ne vėliau kaip 2030 m. turi būti padidintas 15 %, skiriant ES lėšų renovacijai ir naujai statybai (43 mlrd. EUR). Valstybėms narėms pateiktos tam tikros KŠSR, kuriomis siekiama padidinti būsto pasiūlą, visų pirma supaprastinant leidimų išdavimo procedūras, gerinant galimybes gauti finansavimą ir stiprinant socialinio būsto paslaugas.

2026 m. KŠSR nacionalinės vyriausybės taip pat raginamos, kai aktualu, imtis tolesnio subnacionalinio lygmens valdymo stiprinimo priemonių. Galimybių naudotis esminėmis paslaugomis užtikrinimas ir konkrečių socioekonominių ir saugumo klausimų, su kuriais susiduriama rytiniuose pasienio regionuose, sprendimas yra esminiai visai ES rūpintys klausimai. Atsižvelgiant į tai, įgyvendinant 2025 m. KŠSR dėl teritorinės sanglaudos padaryta tam tikra pažanga mažinant teritorinius skirtumus ir stiprinant valdymą regionų ir vietos lygmenimis. Keliose valstybėse narėse padaryta pažanga vykdam subnacionalinio lygmens valdymo reformas, todėl pagerėjo paslaugų teikimas, taip pat patobulintos vietos lygmens viešosios paslaugos, be kita ko, labiau jas skaitmenizavus.

Išvada

Šiame horizontaliajame pranešime pabrėžiama Europos semestro, kaip daugiašalės priežiūros ir politikos koordinavimo visoje ES mechanizmo, svarba, taip remiant konkurencingumą ir kokybišką užimtumą, taip pat ilgalaikį ekonominį ir socialinį atsparumą. Šiuo atžvilgiu, Tarybai priėmus KŠSR, jos valstybėms narėms gali tapti vertingomis gairėmis, padedančiomis užtikrinti nuoseklų ir į ateitį orientuotą požiūrį į kylančius iššūkius.
